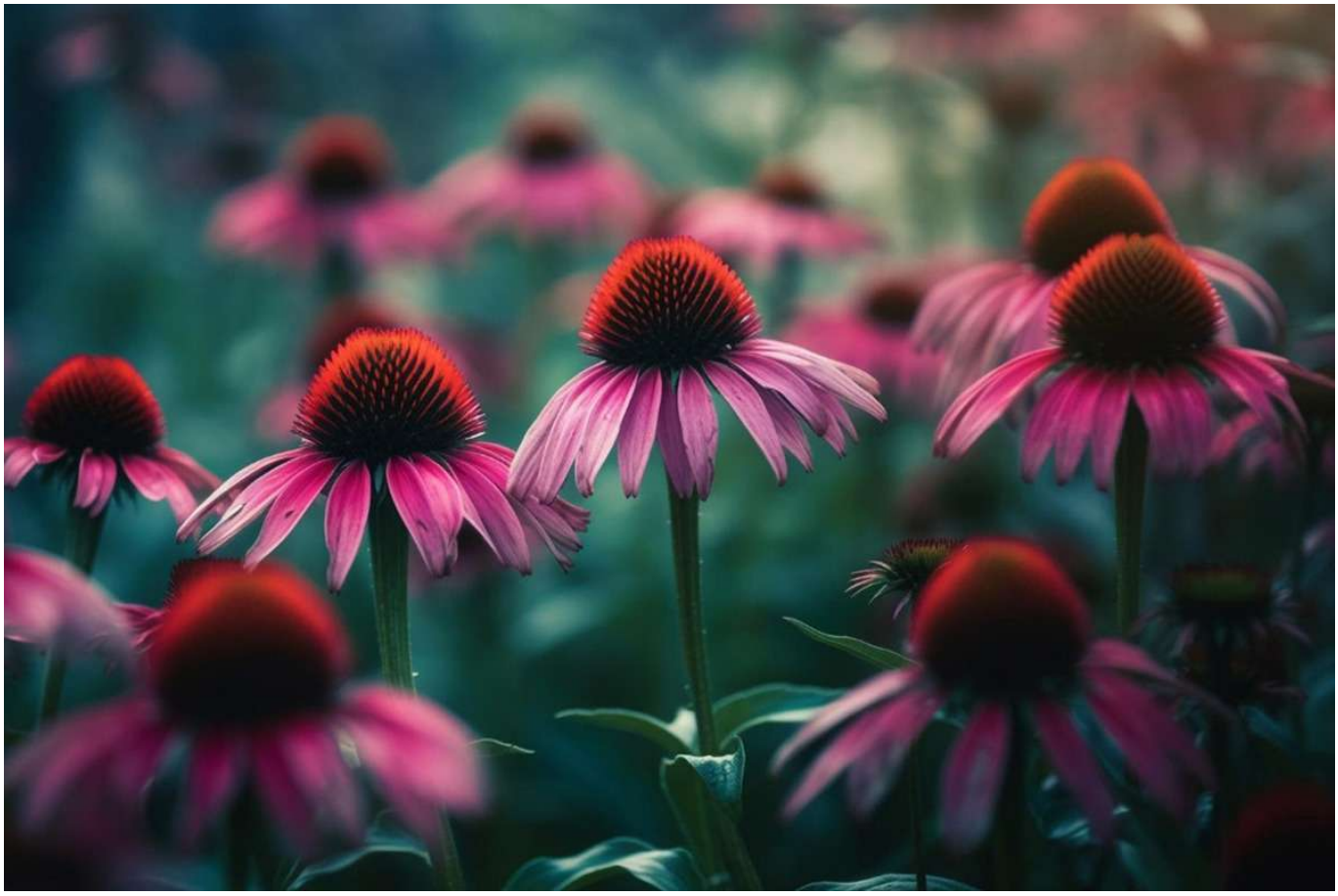
viac článkov

Liečivé rastliny podporujúce funkciu imunitného systému II.

Zverejnené: 19. októbra 2023 | Autor: PharmDr. Michaela Barkociová, PhD.

Echinaceae angustifoliae radix – koreň Echinacey úzkolistej (*Echinacea angustifolia* – echinacea úzkolistá, Asteraceae) a Echinaceae pallidae radix – koreň Echinacey bledej (*Echinacea pallida* – echinacea bledá, Asteraceae)

Korene oboch druhov sú používané ako tradičný rastlinný liek na úľavu od príznakov prechladnutia. Kým z Echinacey bledej sa používa výlučne suchý extrakt alebo tinktúra, pri druhu Echinacea úzkolistá sa používa rezaná droga na prípravu záparu, tinktúra alebo tekutý extrakt, prípadne práškovaná droga vo forme kapsúl. Pri všetkých formách echinacey sa odporúča perorálne užívanie.

Extrakt z koreňa Echinacey bledej sa v jednej klinickej štúdii preukázal ako účinný pri zmiernení príznakov a dĺžky trvania infekcií horných dýchacích ciest. V ďalších klinických štúdiách bol tento druh echinacey testovaný v kombinácii s ďalšími drogami, preto z nich nie je možné jednoznačne potvrdiť imunomodulačný

efekt echinacey a nie sú dostupné ani štúdie, ktoré by sledovali jej účinok v rámci prevencie infekcií.

Echinacea úzkolistá bola testovaná na zdravých dobrovoľníkoch, pričom v štúdii bolo zaznamenané signifikantné zvýšenie fagocytárnej aktivity. V štúdiách, ktoré testovali jej vplyv na prevenciu a liečbu infekcií horných dýchacích ciest mali zmiešané výsledky – v jednej sa efekt preukázal, kým v ďalších dvoch nie. Tieto dve štúdie boli následne kritizované kvôli svojmu dizajnu – nebola v nich použitá správna dávka echinacey a testovali sa iba voči jednému jedinému typu rinovírusov, čiže nebrali do úvahy prevenciu a liečbu ochorení, ktoré boli potenciálne spôsobené inými typmi. Ďalej sú dostupné štúdie, kde sa používali kombinácie viacerých druhov echinacey alebo kombinácie Echinacey úzkolistej a iných drog, vďaka čomu z nich nie je možné jednoznačne potvrdiť účinky Echinacey úzkolistej.

Ani jeden z týchto dvoch druhov echinacey tak nemá dostatok kvalitných klinických štúdií na to, aby prípravky z nich mohli byť registrované ako lieky, ich použitie teda ostáva na úrovni tradičného rastlinného lieku a je overené výhradne dlhodobými empirickými skúsenosťami.

S užívaním oboch druhov echinacey sa odporúča začať čo najskôr pri objavení prvých príznakov prechladnutia a doba užívania by nemala presiahnuť 10 dní. Ich obsahové látky sú citlivé na skladovanie a rýchlo nastáva ich rozklad, preto by sa kvapalné prípravky bez konzervantov mali po prvom otvorení uchovávať v chladničke a spotrebovať do dvoch týždňov.

Použitie oboch druhov echinacey je kontraindikované pri predchádzajúcej alergickej reakcii, ako aj pri potvrdenej alergii na iné rastliny čeľade Asteraceae. U atopických a citlivých pacientov sa odporúča opatrnosť a konzultácia s lekárom pred začatím užívania echinacey.

Podobne ako Echinacea purpurová, ani E. bledá a E. úzkolistá sa ďalej neodporúčajú pri progresívnych systémových ochoreniach (napr. tuberkulóza), autoimunitných ochoreniach, imunodeficiencii, imunosupresii a ochoreniach bielych krviniek. Keďže echinacea môže mať imunomodulačné pôsobenie, mohla by teoreticky ovplyvniť priebeh a liečbu týchto ochorení.

Z dôvodu nedostatku údajov o bezpečnosti sa korene oboch druhov echinacey neodporúčajú v období gravidity a laktácie. Hoci údajov o bezpečnosti echinacey počas tehotenstva je dostupných viacero a nezaznamenali sa žiadne nepriaznivé účinky na plod ani priebeh tehotenstva, v týchto štúdiách zväčša chýba špecifikácia druhu a rastlinnej časti echinacey, ktoré boli použité (s výnimkou čerstvej vňate E. purpurovej), kým údaje o bezpečnosti počas dojčenia chýbajú úplne.

Ani E. bledá ani E. úzkolistá sa neodporúčajú u detí do 12 rokov, nakoľko tiež chýbajú dostatočné údaje o bezpečnosti v tomto veku.

Ani pri použití E. bledej, ani E. úzkolistej neboli zaznamenané klinicky významné liekové interakcie.

PharmDr. Michaela Barkociová, PhD.